

## מזמור קכו: על הדמעה ועל הרגה, על האלומות ועל החלומות

Psalm 126: The Weeping and the Exultation, the Sheaves and the Dreams

לכבוד יום עצמאותנו ויום פדות נפשינו

הקדמה: בענין זמן חיבור ספר תהלים

(1) בבא בתרא יד-טו.

**דוד כתב ספר תהלים** ע"י עשרה זקנים:

ע"י אדם הראשון, על ידי מלכי צדק, ועל ידי אברהם, וע"י משה, ועל ידי הימן, וע"י ידותון, ועל ידי אסף, ועל ידי שלשה בני קרח

(2) תהלים עט:א

מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתך טמאו את היכל קדשך שמו את ירושלים לעינים:

(3) תהלים קכב, א-ה

שיר המעלות לדוד שמחתי באמרים לי בית ה' נלך: עמדות היו רגלינו בשעריך ירושלים: ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדו: ששם עלו שבטים שבטיה עדות לישראל להודות לשם ה': כי שמחו ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד:

(4) תהלים קלז, ט-ט

על נהרות בבל שם ישבנו גס בכינו בזכרנו את ציון: על-ערבים בתוכה תלינו פגרותינו: כי שם שאלנו שובינו דברי-שיר ותולדנו שמחה שירו לנו משיר ציון: איך נשיר את-שיריה על אדמת נכר: אס-אשכחך ירושלים תשכח ימיני: תדבק לשוננו לחכי אס-לא אזכרכי אס-לא אעלה את-ירושלים על ראש שמחתי: זכר ה' לבני אדם את יום ירושלים האמרים ערו עד היסוד בה: בת-בבל השודדה אשרי שישלם לך את-גמולך שגמלת לנו: אשרי שיאחז ונפץ את-עלליך אל-הסלע:

(5) מדרש רבה שיר השירים פרשה ד סימן ה

בני לתלפיות, מהו לתלפיות, ספר שאמרו לו פיות הרבה, עשרה בני אדם אמרו ספר תהלים, אדם הראשון, ואברהם, משה, ודוד, ושלמה, על אילין חמשה לא איתפלגון, אילין חמשה אחרנייתא מאן אינון, רב ורבי יוחנן, רב אמר אסף והימן וידותון ושלשה בני קרח **ועזרא**, ר' יוחנן אמר אסף והימן וידותון אחד, ושלשה בני קרח אחד, **ועזרא**

(6) פסחים קיז ע"א

תנו רבנן: הלל זה, מי אמרו? רבי אליעזר אומר: משה וישראל אמרוהו בשעה שעמדו על הים... רבי יהודה אומר: יהושע וישראל אמרוהו בשעה שעמדו עליהן מלכי כנען... רבי אלעזר המודעי אומר: דבורה וברק אמרוהו בשעה שעמד עליהם סיסרא... רבי אלעזר בן עזריה אומר: חזקיה וסיעתו אמרוהו בשעה שעמד עליהם סנחריב... רבי עקיבא אומר: חנניה מישאל ועזריה אמרוהו בשעה שעמד עליהם נבוכדנצר הרשע... רבי יוסי הגלילי אומר: מרדכי ואסתר אמרוהו בשעה שעמד עליהם המן הרשע... וחכמים אומרים: נביאים שביניהן תיקנו להם לישראל, שיהיו אומרים אותו על כל פרק ופרק, ועל כל צרה וצרה שלא תבא עליהם לישראל. ולכשנגאלין, אומרים אותו על גאולתן.

(7) מלבי"ם ביאור הענין תהלים - הקדמות:ב'

כל עוד התהלך רוח ה' בארץ וישכון כבוד על נביאיו וחוזיו, על מוצאי שכל טוב ורוח נדיבה, לדבר או לשורר ברוח הקדש, שערי האוצר הזה לא סוגרו, כי עוד הוסיפו זקני דור דור למלא אסמיו תבואת הדורות, בין שתילי ימי קדם, כמו תפלה למשה איש האלהים, בין מטעי אנשי הרוח הבאים אחריו, שיר המעלות לשלמה, על שושנים לבני קרח שיר ידידות (סי' מ"ה) על שלמה ביום חתונתו, מזמור למנשה בן חזקיה אחרי שב לאלהי אבותיו (סי' ס"ו), הלל הגדול על נס סנחריב, נגינות אסף על נס זה (סי' ע"ו), וכן מאיתן האזרחי, מהימן האזרחי, ידותון, לבני קרח, עד התפילות אשר יסדו בגלות בבל על שרפת המקדש ועל הגלות, עד שוב ה' את שיבת ציון בימי כורש

(8) סידור רש"י סימן תנג

א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ע ו"פ.

א' ת' ראשון של פסח תשעה באב, ב' ש' בשני בו שבועות, ג' ר' בשלישי בו ראש השנה, ד' ק' ברביעי בו קריאת התורה, כלומר שמחת תורה, ה' צ' בחמישי בו צום כיפור, ו' פ' ו"ו פורים:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוֹב ה' אֶת-שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחִלָּמִים: אֲזִי יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוֹ וּלְשׁוֹנֵנוּ  
 רִנָּה אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם-אֱלֹהֵי: הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ  
 שְׂמִיחִים: שׁוֹבָה ה' אֶת-שְׁבוּתֵנוּ שְׁבִיתָנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב: הִזְדַּעַם בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ:  
 הַלּוֹךְ יִלְכּוּ וּבִכָּה נִשְׂא מִשְׁךְ-הַזֶּדַע בְּאִיבֹא בְרִנָּה נִשְׂא אֶלְמֹתָיו:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת

|                                                              |                                                    |
|--------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|
| הָיִינוּ כְּחִלָּמִים:                                       | בְּשׁוֹב ה' אֶת-שִׁיבַת צִיּוֹן                    |
| אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם-אֱלֹהֵי: | אֲזִי יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוֹ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה |
| הָיִינוּ שְׂמִיחִים:                                         | הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ                    |
| כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב:                                      | שׁוֹבָה ה' אֶת-שְׁבוּתֵנוּ שְׁבִיתָנוּ             |
| בְּרִנָּה יִקְצְרוּ:                                         | הִזְדַּעַם בְּדַמְעָה                              |
| בְּאִיבֹא בְרִנָּה נִשְׂא אֶלְמֹתָיו:                        | הַלּוֹךְ יִלְכּוּ וּבִכָּה נִשְׂא מִשְׁךְ-הַזֶּדַע |

(9) ברכות לא.

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה, שנאמר:  
 אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה, אימתי - בזמן שיאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה

(10) מלב"ם תהלים קכו:א

הוסד בגלות בבל על שיבת ציון והגולה...

## שיר המעלות

חלק א: שיבת ציון

|                                                                          |  |
|--------------------------------------------------------------------------|--|
| בשוב ה' את-שיבת ציון היינו כחלמים                                        |  |
| אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה<br>אז יאמרו בגוים<br>הגדיל ה' לעשות עם-אלה |  |
| הגדיל ה' לעשות עמנו<br>היינו שמחים                                       |  |
| שובה ה' את-שביתנו פאפיקים בנגב                                           |  |

חלק ב: שישו אתה משוב כל המתאבלים עליה

|                 |              |
|-----------------|--------------|
| הזרעים בדםעה    | ברנה יקצרו   |
| הלוח ילך   ובכה | בא-יבוא ברנה |
| נשא משך-הזרע    | נשא אלמתי    |

(11) יואל א:ט-כ

אליך ה' אקרא כי אש אכלה נאות מדבר ולהבה להטה כל-עצי השדה:  
גם-בהמות שדה תערוג אליך כי יבשו אפיקי מים ואש אכלה נאות המדבר:

(12) יואל ד:ח

והיה ביום ההוא יטפו ההרים עסם והגבעות תלכנה חלב וכל-אפיקי יהודה ילכו מים  
ומעין מבית ה' יצא והשקה את-נחל השטים:

(13) עמוס ט:יג-טו

הנה ימים באים נאס-ה' ונגש חורש בקציר ודרך ענבים במשך הזרע והטיפו ההרים עסם וכל-הגבעות  
תתמוגגנה: ושבתי את-שבבות עמי ישראל ובנו ערים נשמות וישבו ונטעו כרמים ושתו את-ייןם ועשו גנות  
ואכלו את-פריהם: ונטעתים על-אדמתם ולא ינתשו עוד מעל אדמתם אשר נתתי להם אמר ה' אליהם: